

עוד מעט עוד קצת... לא נרים ידיים! מאמץ אחרון לפני ירושלים- עד מתי?

אנחנו נמצאים בתקופה של התעוררות חברתית יש הרואים במחאות היוצאות נגד
 לזכויות ואלויות מאבק של יוצאי אתיופיה על השתלבותם בחברה הישראלית
 אנו בדרך-כפר רואים בו מאבק על דמותה של החברה הישראלית
 איפה המאבק והמחאה פולשים אותנו אנשי החינוך? מה תפקידנו ואחריותנו בתוך
 הקורה סביבנו?

אנו מזמינים אתכם המהמכים לקרוא ולפעול ברוח הדברים המובאים כאן, שהקול
 העומד מאחוריהם הוא קול ישראל.

מכון חינוך דרך כפר

לא נרים ידיים!

לא ניכנע למציאות העגומה בה שוטרים ופקידים נוהגים בגסות רוח אלימות
 וגזענות!

לא נרים ידיים!

כי באנו ארצה בזכות אבותינו וזקנינו שחלמו על ירושלים אחרת ואנו כאן כדי
 להגשים את חלומם וחלומנו!

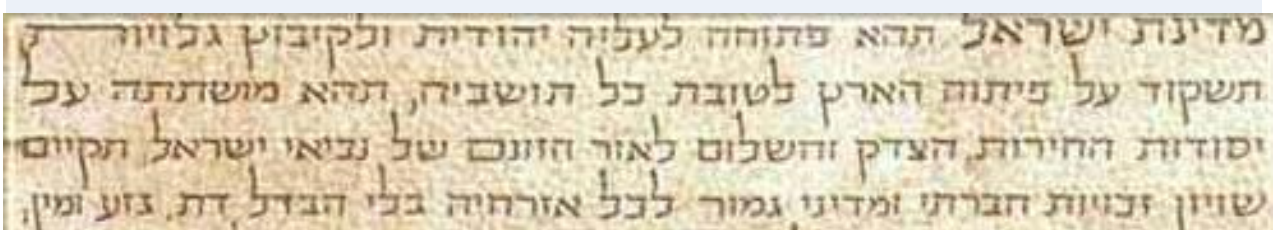
לא נרים ידיים!

לא ניגרר לאלימות למרות התחושה הקשה שרק ככה מקשיבים למסר.

לא נרים ידיים!

לא נתייאש.

כאזרחי ישראל מוטלת עלינו אחריות לכינונה של חברה ישראלית טובה וצודקת
 יותר.

"החוק העתיק של עין תחת עין מותיר את כולם עיוורים. הוא אינו מוסרי מכיוון שהוא מבקש להשפיל את היריב במקום לרכוש את הבנתו; הוא מבקש להשמיד במקום לשנות. האלימות אינה מוסרית מכיוון שהיא משגשגת על שנאה במקום על אהבה. היא הורסת את הקהילה והופכת את אחוות בני האדם לבלתי אפשרית. היא מותירה את החברה בחד-שיח במקום בדו-שיח. האלימות נגמרת בכך שהיא מביסה את עצמה. היא יוצרת מרמור אצל הניצולים ואכזריות אצל המחריבים."

מרטין לותר קינג

ארבעת השלבים במאבק לא אלים למען הצדק - לפי משנתו של מרטין לותר קינג :

1. **איסוף נתונים ועובדות** – בדיקה שבאמת הייתה פגיעה בצדק. ודאות שבאמת יש כאן עוול כלפי בני אדם מסוימים.
2. **משא ומתן** – ניסיון אמיתי לדבר עם האדם הפוגע ולשכנע אותו לשוב ממעשיו, בדרך של כבוד ודיאלוג.
3. **הזדככות עצמית** – הסתכלות אל עצמנו פנימה, כדי לוודא שאנחנו פועלים ממניעים טהורים ומסיבות טהורות ולא מתוך נקמה, כעס, גזענות או אינטרס אישי.
4. **פעולה ישירה** – בחירת פעולות אשר יכולות לשנות את המצב (לדוגמה: החרם על האוטובוסים, פניה לממונה וכו').

מזכירי מרטיין לותר קינץ במאבקו להשגת שוויון זכויות בער מונטגומרי, שבמדינת אלבמה בארצות הברית :

"היו מי שינסו להפוך את המאבק שלנו למערכה של שנאה. אבל אין זו מלחמה בין הלבנים לשחורים אלא מאבק בין צדק לחוסר צדק. זה גדול יותר מהתקוממות של בני הגזע השחור נגד הגזע הלבן. אנחנו מבקשים לשפר לא את מצבם של השחורים במונטגומרי, אלא את מונטגומרי כולה."

א. למה למחות? מאיזו סיבה אני רוצה למחות?

1. כי זה פוגע אותי אישית ופוגע ב'. גם אני נפגע במצבים אלימים או בגילויי זעזוע ואפליה.
2. כי זה פוגע "באחים שלי" - סולידריות לבני משפחה, חברים, קרובים, במעלים מתרחבים.
3. כי אלו הפנים של המדינה והחברה שלנו. כי יש לי יכולת להשפיע ואני לא מוכן שככה יתנהלו שוטרים/פקידים/נהגי הסעות במדינה שלנו, גם אם זה "רק קומץ".
לעשבים שוטים יש השפעה שצריך לעקור מהשורש למען יראו ויראו. למען חברה שראוי לעצום ולעצב בה את ילדינו.

ב. איזה סוג של מחאה? מה האפשרויות ומה הסיכויים והסיכונים בכל מחאה?

1. מחאה אלימה - מספקת תחושת נקם, שחרור עלבון וכעס, מוכיחה שיש לי גם מקום ויכולת להעיד, משיגה הצתקשורת.
2. מחאה לא אלימה - סלנו מרטיין לותר קינץ. מה ההשפעה שלה? "נאה בורש, נאה מקיים" - מעידה על תרבות ומנטליות של חוסן, תרבות מובילה ומתקנת חברה ולא נסחפת ומתלהמת.
3. לעבוד על המציאות המחאה שלי היא בהתקדמות ובהצלחה שלי. תפיסת עמדות מפתח

קולות מהשטח - מחנכים משתפים במחשבות

facebook

Remember Me

Forgotten your password?

Email address

Password

Log in

החברה הישראלית הוכתה בידי החברה הישראלית חייל הוכה בידי שוטר. לובש מדים ישראלי הוכה בידי לובש מדים ישראלי.

ואין לנו אלא להתבייש בעובדה המכאיבה שהאלימות הזו נגזרת מאפיינים עצמיים. מאפיינים שאין להם שום קשר למי אתה, מה אתה עושה, מה אתה חושב, במה אתה מאמין אלא רק בשאלה מאיפה עלית לארץ ומהו צבע העור שלך.

האלימות הזו לא מתחשבת בעובדה שההורים שלך עשו אלפני קולומטרים בהליכה פיזית לארץ מולדתם. האלימות הזו לא בודקת אם קיבלת תעודת הצטיינות על לימודיך, אם התרגשת להתחייב לצבא ולתרום למדינה, אם החלטת להקים משפחה ולחיות חיים רגילים עם ילדיך, אם אתה מחנך לאהבת הזולת, הארץ, העם או החברה.

האלימות הזו לא באלות יודעת מי אתה. היא פוגעת אותך בסמטה אפלה או באור השמש, בגן הציבורי או בתחנת האוטובוס, בכנסת לקניון או ביציאה שלך הביתה מהבסים. היא פוגעת אותך ודורכת עליך עוד לפני שהספקת להציג את עצמך ולומר לה שאין לך שנין בה, כי היא חושבת שהיא מכירה אותך, ואם אתה נראה לה שונה ממנה, אתה לא צריך להתקיים.

הבעיה היא שהאלימות הזו היא לא מושג אמורפי. יש לה שם ופנים והיא מזעזעת בזמנות של אדם שמחליט ברגע אחד להפסיק אותה. אדם שלפני שבוע עמד בצפירה לזכר לובשי מדים שנפלו במלחמות ישראל או בפעולות אלימות וטרור שהתבצעו על ידי בני עוולה. אדם שלפני שבועים עמד בצפירה לזכר 6 מיליון יהודים שנרצחו בידי גזענים בני עוולה. אדם שלפני שלושה שבועות ישב כנראה סביב שולחן חל ושר שירי חירות וחופש. ועל כן שאל פרימו לוי את שאלתו הידועה: הנהו אדם?

אתמול ישבתי עם בני נוער יוצאי אתיופיה, יוצאי צרפת ויוצאי חבר העמים לשומדים ומתחנכים ב**כפר הנער ימין אורז**, ובאנו שמענו עדויות מאקור ראשון על פחד וחשש של יוצאי אתיופיה מלובשי המדים הכחולים. פחד וחשש שמאווים אותם בכל פעם שהם יושבים בלינה הציבורית בשכונתם ומפונים על ידי שוטרים בכח ובאלימים. פחד וחשש מבק שעוקבים אחריהם כשהם נכנסים לקניון ובדוקים אם יש להם כסף בכיס ולא סתם באו לעשות בלאגן. פחד וחשש מבק שכשהם חוצים לציאות ארצות במועדונים, הם יתקלו בהתעצלות ובחסימות הכניסה מכיוון שצבע עורם לא מתאים למארזי המסיבה. ועוד ועוד סיפורים של התעללויות.

ואין מוצא עצמי מתבייש כמה וכמה פעמים. כאדם, בישראל, כיהודי וכמחנך. ואז מתעברת אצלי הגאווה העצומה. הנער הזה בימין אורז מנצח יום יום את העצמות הנער הזה שמגיע ממדינות שונות ברחבי העולם חי אחד לצד השני מכיר אחד את השני, רץ חצי מרתון אחד עם השני, לומד בביה"ס אחד עם השני, משתתף בתיקון עולם אחד עם השני, ועכשיו באירועים העכשוויים - מצדיה אחד עם השני.

כי הנער של ימין אורז כבר מבין שאין פה רב תרבותות יש פה תרבות אחת רבת פנים. הנער של ימין אורז מבין את מה שחלק מהשוטרים אינם מבינים. הנער של ימין אורז מבין שבדי לנצח את הרע, צריך פשוט לעשות טוב.

ואנחנו בצוות החינוכי של ימין אורז יודעים לומר את מה שהחברה כולה צריכה לצדוק בקול ברור ליוצאי אתיופיה בימים אלה - המדינה היא שלכם, החברה היא שלכם, הצבא הוא שלכם, ואפילו המשטרה היא שלכם. תמשיכו לא לוותר על המדינה. ועל כולנו מוטלת המשימה להפוך אותה ואותנו לעוורי צבעים.

כתב: עמית טרייסטר, ס. מנהל הכפר, ימין אורז

לכבוד :
ראש הממשלה מר בנימין נתניהו
שר האוצר המיועד
שר לביטחון פנים המיועד
שרים
חברי כנסת נכבדים
א.נ.

שלום רב.

בעקבות המצב של הנוער האתיופי בארץ ובצבא ניגש אליי נער ושאל אותי: "מנו, נראה לך שיהיה טייס אתיופי בחיל האוויר?". בטון הדיבור שלו הבנתי והרגשתי חוסר אמונה ואף אכזבה מהחיים.

עניתי לו: "שמעתי שבאתיופיה יש את החברת תעופה הטובה ביותר בכל יבשת אפריקה Ethiopian airlines, חברת התעופה הלאומית של אתיופיה (המקבילה של אל על), מטוסים חדשים חברה שמטיסה מיליונים לכל קצוות תבל."

שאלתי אותו: "מי לדעתך מטיס את המטוסים שלה? טייסים מישראל, טייסים "לבנים"?"

לא! אלו טייסים אתיופים - כמון בדיוק! אין שום סיבה שבעולם שלא יהיה בחיל האוויר של ישראל טייסים בני העדה האתיופית. יש חיילים ביחידות העילית של צה"ל, הקומנדו הימי ששם יש חיילים בני העדה. אני פגשתי ומכיר אף אישית אחד מהם, הוא חניך שלי לשעבר - מלח הארץ. בעקבות השיחה בקשתי מהחניך שלי לשעבר ד.א. שיגיע לשיחה עם הנער וארגנו בערב קבוצה לשיח מעניין. הם יצאו נפעמים, מלאי גאווה וכוחות, הרגשתי ששוב האמון חזר לנער.

בני העדה האתיופית חלמו והגשימו את חלומם להגיע לארץ ישראל הם עברו תלאות רבות במסעם לארץ. כשנכנסו לארץ שכה חלמו עליה התברר שמסעם לא נגמר, המסע במדבר היה קשה וכואב, אך המסע במדבר הישראלי ללבבותינו הוא הקשה מכול. לא פתחנו את דלתות הארץ באמת ובאהבה עבורם, מנענו מהם את הציד הדרוש למסע במדבר החדש שלא מוכר להם. לצערי בחרנו לסובב את הראש, לעצום את העיניים ולא לראות.

מחאתם של הצעירים היא מתבקשת! לראות את הוריהם שחלומם לא כפי שציפו שובר את ליבם, והמעט שיכולים הם לעשות זה לצאת לרחובות ולזעוק את זעקתם שלא נשמעת.

דור הקייסים והמבוגרים ששמרו בקנאות על היהדות והמסורת והובילו עדה שלמה באמונה בדרך לא דרך לארץ המובטחת דומה לסיפורים מתקופת התנ"ך, הולך ונעלם מהעולם להיות לצידם לראותם זה כמו לגעת בגיבורי התנ"ך ולהיות שם.

אנחנו מפסידיים הזדמנויות היסטוריות לסגור מעגל שנפתח עם מפגשם של המלך שלמה החכם באדם ומלכת שבא. אנחנו יודעים כל כך מעט על יהדות אתיופיה הכל כך ציונית וערכית. למבוגריה חוכמת חיים וידע עצום על סודות החיים. אנו עלולים להפסיד ידע שנשמר אלפי שנים ממקור ראשון ולא דרך פרשנים של תקופת המקרא. לעולם לא נדע עם לא נעצור לרגע ונשמע אותם, אין ספק שחינו יראו טוב יותר.

אני חושב שיש לעשות מספר מהלכים מהירים בוני אומן כבר בזמן הקרוב.

אני מכיר אישית ואף יודע שיש מאות אקדמיים ואנשים יוצאי דופן במיוחד, בני העדה שהיו רוצים להיות בשרות המדינה. אנשים מקצועיים, בעלי ערכים, גאווה, נאמנים ששירתו בצבא כלוחמים אמיצים ובתפקידים משמעותיים רבים. מגיע להם בזכות את מספר נקודות אופרטיביות שאציין על מנת לקדם במהרה את השתלבותם של בני העדה האתיופית המפוארת והייחודית בארץ:

1. לגייס לשורות המשטרה כ-1000 שוטרים ושוטרות בני העדה על מנת ליצור משטרה איכותית, מקצועית ורגישה יותר לציבור.
 2. במשרדי מס ההכנסה, המע"מ והביטוח הלאומי, לגייס כ-1000 סטודנטים ואקדמיים. משרדים אלו מאוד לא נגישים למבוגרים, מה שיוצר את תלותם בילדיהם.
 3. לפרקליטות לגייס עורכי דין ולהתוות את הדרך לקידום עד שנזכה לשופט בבית המשפט העליון.
 4. להכניס לגופים ציבוריים דירקטורים מקרב בני העדה.
 5. לחברות ששייכות למדינה ומשרד הממשלה, להכניס עובדים בתפקידי ניהול.
 6. להקים מוזיאון בירושלים לשימור המורשת של יהדות אתיופיה - מוזיאון שיספר את הסיפור המופלא של המפגש בין המלך שלמה ומלכת שבא על כל הבטוי, דרך סיפור חוכמת הקייסים שהנהיגו ושימור מסורת אלפי שנים עד החזרה לארץ. כמון כן, שימור השפות (האמהרית, הטיגרינית ושפת הקודש הגעז שבה קוראים הקייסים את האורית), שימור הידע בתזונה ומאכלי העדה, שימור מלאכת היד, מלבושים, חפצים וכדורות. שימור אומנויות השירה והריקוד, סיפור העלייה לארץ ישראל, וסיפורם של הגיבורים של העת החדשה. היכל לזכרם של הנופלים בדרך מסודן, מרכז השתלמויות ומרכז כנסים. אין מקום יותר מתאים להקים את היכל התהילה הזה יותר מארמון הנציב שמביט על העיר העתיקה.
- זו כמו שצייתי התחלה לדרך חדשה והוקרת תודה וסליחה מהמבוגרים שחלומם כמעט שנדע.
- לגבי הכסף בטח תשאלו? כמה יעלה? מאות מיליונים. נכון מאות מיליונים אבל עכשיו שיוצאים לדרך חדשה ומלאכת הרכבת הממשלה כמעט שנחתם אנו שומעים על מיליארדים שנחתמים כמעט כל שנתיים בבחירות.
- ועלויות של יציאה למלחמה בקיץ האחרון עלתה המון! אין יותר צודק וזול מזה. יש להשקיע כמה שצריך על מנת לישר חוסר צדק. אי עשייה עכשיו יעלה לנו בהמשך מיליארדים וזה במקרה הטוב. במקרה הרע לא נהיה כאן יותר. אני רוצה כבר לראות שופטים, טייסים, יותר רופאים, מנהלי בנקים, ניצבים במשטרה, אלופים בצבא ושרים בממשלה. מאמין שבעשור הקרוב אם הלב של כולנו יפתח, נזכה לראות חברה טובה יותר, חזקה יותר, סובלנית יותר ואיכותית הרבה יותר בארץ ישראל.
- "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד".

בברכה

מנו הר-סיני, מנהל פנימייה בכפר הנוער לקציני ים, אשדוד

הנדון: בעקבות האירועים האחרונים.

שלום רב לצוות החינוכי בכפר.

לאור האירועים האחרונים אנו חייבים לתת מקום לרגשות, תחושות ושיח לכל החניכים מכל התרבויות השונות בכפר. בהדרכה החלו לייצר שיח בנושא אבקש להמשיך לעסוק באחר ושונה בחברה. בעקבות הסרטון בו רואים שוטרים מכים בצורה ברוטלית חייל ממוצא אתיופיה. צעירים רבים יוצאו למחאות נגד האלימות של השוטרים ונגד הגזענות שהעדה האתיופית חשה בתוך החברה הישראלית וההזנחה של הממשלה מול העולים יוצאי אתיופיה. במהלך המחאה הייתה אלימות משני הצדדים בצורה קיצונית שנפצעו 12 מפגינים ו-3 שוטרים. החניכים שלנו רצו גם לצאת להפגנה. במחשבה ראשונית היה רצון כן לתת להם לצאת ולאחר מחשבה יותר מעמיקה ומחשש שתהיה שם אלימות בוטלה השתתפותם. גם היום תתקיים הפגנה בתל אביב להמשך המחאה של הצעירים יוצאי אתיופיה על מנת לשנות את המצוקה אותה חשים הצעירים. כל האירועים האחרונים יוצרים מתחים ואמירות קיצוניות, בעיקר ברשתות החברתיות כלפי החברה. צריך להגיד שאין מקום לאלימות ואמירות קיצוניות אלא יש מקום להקשבה ודו שיח אחד מול השני.

כמה נקודות למחשבה במפגש עם החניכים.

1. לשמוע את החניכים וגם שיספרו חוויות שגם חשו כקורבן לגזענות בכל צורה שהיא מבלי לשפוט, על מנת להוריד את רמת המתח.
2. חשוב לדבר על הדברים הטובים שיש בעם ישראל למרות האירועים.
3. לדבר על הנקודות בהן יש הצלחה של העולים מאתיופיה כאן במדינת ישראל. ויש הרבה. לדוגמא: קצינים בצה"ל, סטודנטים בכל האוניברסיטאות, נישואים מעורבים וכיום יש יותר פתיחות בחברה. אך, יש להמשיך את העבודה על מנת ליצור חברה יותר טובה.
4. חשוב מאוד למחות נגד עוולות שקורות בחברה הישראלית ולא משנה באיזו חבורה מדובר, על מנת שהטוב ינצח את הרע. אולם, יש דרך לבטא את המחאה בצורה לגיטימית ומקובלת. תפקידנו כאנשי חינוך בעת הזאת להיות המבוגרים על מנת להוריד את רמת המתח וליצור זווית ראייה יותר טובה לחניכים שלנו לעבר העתיד.

אמרה ביטאון, ימין אורד

מהנעשה במכינה הקדם צבאית "מכינה ישראלית" / ענת שטיינר, ראשת המכינה

מאבק ישראלי – מחאת העדה האתיופית

מחאת העדה האתיופית כנגד יחסיה של המשטרה כלפיהם התפרצה בימים האחרונים בעקבות הסרטון ברשת בו נראים שוטרים מכים בחזקה חייל ממוצא אתיופי מבלי שהלה עשה להם דבר. הבעייתיות ביחסיה של משטרת ישראל נוכחת כיום באופן בולט בתקשורת ובציבוריות הישראלית אך לבנות העדה הבעיה מוכרת מחוויותיהן וחוויות של חבריה ומשפחה. האירועים האחרונים עוררו במכינה ישראלית רגשות של כעס וכאב כמו גם שאלות רבות ובערות כגון: מה מקומן כבנות העדה בחברה הישראלית לאור האירועים? ובעיקר: מה אפשר לעשות כדי לחולל שינוי?

יום ה' ערב ההפגנות בירושלים – הבנות עקבו אחר הנעשה דרך התקשורת. הן היו מאד סוערות לנוכח האירועים דיברו על חוויות שלהן ושל חבריהן כמו גם קושי לחוות את האווירה האלימה. המדריכה הקשיבה ונעשה עיבוד רגשות. עלתה השאלה: מה הן מבינות שקורה? מה צריך להיות המסר: האם די לאלימות משטרה? האם עוד מסרים? מה צריך לעשות הלאה? לפתוח את התיקים של האתיופים ולבדוק תלונות? זהו? עוד מחאות?

יום ראשון, ההפגנות בתל אביב – הבנות העלו את רצונן להצטרף להפגנה. נערך דיון. בעקבותיו נסעו להפגנה 50% מהבנות ביניהן בנות שאינן בנות העדה.

בבוקר למחרת ערכנו במכינה **עיבוד של חוויות רגשות מההפגנה**. עולים סיפורים גם של אלימות המשטרה כלפיהן וגם חוויותיהן מההפגנה. הבנות שלא יצאו להפגנה מבקשות לארגן הפגנה במגדל העמק – לעורר את הפריפריה.

הן נשאלות לגבי המסר - מהו? למול מי ההפגנה? מה כתבים על השלטים? איזה שינוי הן מבקשות לעורר? הבנות לא מצליחות למקד נושא: אלימות משטרה? גזענות כלפי העדה האתיופית? נגד גזענות בכלל?

הן נשאלות: **למה אני יוצאת להפגנה?**

כי "דפקו" אותי? כי אני מזדהה עם חבר מהקהילה? ואולי דווקא כישראלית אני לא מוכנה לחיות בחברה אלימה/ גזענית? רוב הבנות הסכימו עם האפשרות השלישית וראו חשיבות בהצטרפותם של אנשים שאינם בני העדה ובכלל זה גם במכינה למחאה.

תוך כדי הניסוח והשיחה זיהינו בצוות חסרון ידע והבנה של **עובדות וסוגיות היסטוריות לשם כך נבנתה תוכנית לימים הקרובים שעוסקת במספר נושאים:**

1. **היסטוריה של שחורות ויהדות** – קריאה בראשיתו של מאמר שנכתב בידי סטודנטים החברים בקבוצת Y.E.S - Young Ethiopian Students ומופיע באתר מטעמם <http://youngethiopianstudents.wordpress.com/2011/07/21/1980/> המאמר מתחקה אחר הויכוח ההיסטורי והחברתי לגבי קיומם של יהודים שחורים ושייכותם הטבעית לעם ישראל ומזהה את הדיו של הויכוח בקליטתה של יהדות אתיופיה.
2. תיאור ההיסטוריה של ההפגנות של יוצאי אתיופיה למול הממסד. התבוננות במחאות השונות שעשתה העדה האתיופית בישראל (בנושאים כמו: תרומות דם שנשפכו, ההתנגדות לאופן הגורף בו בני ובנות הקהילה נשלחים לפנימיות, התנגדות לתוכניות שלא מוכרים דירה לעולים וכן הלאה). חושפת את הקשיים המובנים בקליטה של יהדות אתיופיה ונשאלת השאלה איך מטפלים במכלול העניינים הללו.
3. **קווי דמיון ושוני לעומת השחורים באמריקה**. לפי הדיון בהפגנות בבולטימור, הבאנו רקע היסטורי על קולוניאליזם באפריקה, על נסיבות הבאתם של השחורים מאפריקה לאמריקה ועל תקופת העבדות והמלחמה בין הצפון לדרום. מתוך השוואת עלתה השאלה גם לגבי הדמיון ואיך זה קורה שיש פגיעה מכוונת בשחורים בארצות העולם.
4. שאלת יהדותם של ביתא ישראל ואחר כך שארית יהודי אתיופיה
5. תולדות המאבקים בואדי סאליב,
6. שיעור על מאבקים חברתיים בעולם

מתוך כל הלימודים הללו עלתה שוב השאלה לגבי דרכי פעולה שבהן ראוי לפעול: (א) ההפגנה והמחאה מעוררת דיון ציבורי ומודעות לזמן מה אך היא מוגבלת מבחינת החשיפה התקשורתית. אפשרות נוספת היא לנהל את השיח על יהדות אתיופיה בדיונים, ברשתות חברתיות הקוראות לפעולה וכדומה ואפשרות שלישית היא להיות מנהיגה ולהצטיין. להיכנס למוקדי הכוח בחברה: מערכת המשפט, מערכות החינוך, עבודה סוציאלית וכן קידום מנהיגות של נשים מאתיופיה. המסקנה: לאחר ההפגנות המטרה היא להיפגש וליצור שיח ולשם כך הן יחברו לתנועת הנוער העובד במגדל העמק על מנת ליצור מעגלי שיח סביב סוגיות של החברה הישראלית כחברה רבת תרבויות במדינת ישראל.

מכיוון אחר ישנה חשיבות להמשך השיח עם **עמותת המרחב** – מסגרת פעולה לראשי ארגונים חברתיים ולפעילים המעוניינים להשפיע במשותף ובאופן רחב על עתיד קהילת יוצאי אתיופיה בישראל. הקשר איתם מאפשר לבנות העדה להיות חלק ממנסחי חזון הקהילה בעצמם ולממן עצמם ללא התערבות ממוסדת וחיצונית לעדה.

בכל התהליך הנידון נכנסו לשיעורים השונים עוד מספר תכנים חשובים שמטרתם להציג בפני הבנות את המחאה והמאבק בהקשר חברתי- היסטורי:

1. **פלגנות בחברה הישראלית** קיימת בחברה הישראלית מאז ומתמיד עליות שהתנשאו על עליות קודמות ואפילו על עולים ממדינות שלהם. קטע מתוכנית הסאטירה "לול" המבטא את העניין; איך כל עלייה חדשה בחברה מחלישה את זו שמתחתיה.
2. **ההקשר המגדרי:** במסגרת היותנו מכינה לבנות נערך דיון המתייחס למחאה בעין מגדרי. התחושה שעולה היא שהבנות נפגעות ממשטרת ישראל פעמיים פעם אחת כאשר במשטרה פוגעים בנשים בתוך כתלי המשטרה ופעם שנייה כבת העדה. טענתן הן שאינן מקבלות תחושה של הגנה, ביטחון ואמון כלפי הרשות המבצעת במדינה.
3. **דעות קדומות** מהן דעות קדומות? איך הן נוצרות? איך מפוגגים אותן? התשובות שניתנו הן א. באמצעות היכרות בין אישית של האחר. ב. באמצעות רחבות דעת - ללמוד את תרבותי ואת תרבותו של האחר כדי שיתפוגג החשש.

חניכים יקרים

משפחת אלוני יצחק

הימים ימים קשים.

אנחנו חולמים על חברה מתוקנת.
ומדברים על כך שלצד קיבוץ הגלויות, חובתנו לדאוג לכך שהחברה תהיה מושתתת על אהבת חינו
לאדם באשר הוא אדם,
על קבלת השונה, על רגישות חברתית.
אסור לנו להשלים עם מצב שבו אדם מופלה על רקע צבעו.

בני העדה האתיופית הם אחינו. אחינו בלב, אחינו באמונה,
אחינו באהבת הארץ הזאת וגם אחינו בנשק בהגנה עליה.

כאבם על מעשי גזענות הוא כאבנו. גזענות היא כתם על החברה כולה. גזענות היא לא דרכו של עם
ישראל ("והסר מתוכנו שנאה", "כל ישראל ערבים זה לזה", "ואהבת לרעך כמוך", "מה ששנוא עליך לא
תעשה לרעך", "ואהבת את אחיך בלבבך").

מאבקם של בני העדה למען מעמד שווה ואי אפליה - הוא מאבקנו. נקיים את המאבק הזה, על שוויון
אחוה וחירות - ברוח הצדק, ותוך שמירה על הדמוקרטיה ועל הסדר הטוב. נתמוך במחאה לא אלימה,
ונתרחק מאלימות לכל סוגיה.

אני קורא לכם לקחת חלק פעיל בשיח הציבורי בכפר ומחוצה לו ובעיצוב דעת הקהל בנושא.

שלכם,
נדב*

* פניה שכתב נדב גרינברג, מנהל הפנימיה בכפר הנוער אלוני יצחק, בעמוד הפייסבוק הקהילתי.

בשבוע האחרון התקיים שיח ער באלוני יצחק בסוגיית המחאה של יוצאי אתיופיה. הנושא בער גם לחניכים וגם
לצוות. אחרי שיחות עם חניכים שבאו וביקשו לקחת חלק במחאה הקיימת, גובש יום פעילות משותף לכלל
קהילת אלוני יצחק.

כך נראה המבנה של יום הפעילות:

מפגש משותף: שיר ישראלי של שלמה גרוניך ומקהלת שבא, דברים מפי מנחה מקרב העדה ולאחר מכן שיחת
מנהל הכפר/מנהל הפנימיה. ← שיתוף בסיפור חיים - חניך י"ב יוצא אתיופיה שיתף מעל הבמה בסיפור
העלייה, הקליטה והקשיים בהם נתקל בארץ. ← צפייה משותפת בראיון שהתקיים בערוץ 2 עם בוגר
הכפר סביב האירועים. ← בשלב הבא, עלו לבמה חניכים שהכינו שלטים מראש בנושא המחאה, קראו את
השלטים ונשארו לעמוד. אליהם הצטרפה חניכת ט' יוצאת אתיופיה שהקריאה מכתב שכתבה. המפגש
נסגר בקריאה של מנהלת בית הספר לשיח, והדגשת המסר שעבר בדבריהם של כמה מדברי הדוברים עד אז:
הגזענות היא בעיה שלנו, של כולנו, ולא רק של יוצאי אתיופיה. ← עם סיום המפגש התחלקו הכיתות
למעגלי שיח שהונחו על ידי שני תלמידים בכל כיתה (אחד יוצא אתיופיה ואחד לא). כל המנחים עברו הכנה
מוקדמת לקראת מעגלי השיח על ידי מנהל הפנימיה ומנהלת בית הספר.

הדברים שכתבה והקריאה רחל, חניכה בשכבה ט' באלוני יצחק:

בחיים שלי לא הייתי גאה כמו שאני גאה בעדה שלנו .
עד כמה אנחנו חזקים , נאבקים , נלחמים על המקום שלנו בישראל ,
שלא נתן לדבר אחד לפרק עדה שלמה .
יש לנו חלק המדינה הזאת לא סתם באו לפה אבות אבותינו , באו
נלחמו בשביל להגיע למדינה הזאת , אבדו כמה בדרך ..
עברו חיים לא קלים וכול זה בשביל מטרה אחת בשביל להגיע לפה
לישראל . אנחנו יהודים מקומנו פה כולנו אזרחים פה ולכולנו יש
זכויות וחובות .
ועצם זה שאנחנו שחורים לא הופך אותנו לשונים .
ואנו באים ומפגינים נגד אלימות ולא נגד שוטרים אלא למען צדק
ושוויון זכויות .
אז עד מתי הגזענות תפסק ? מה נסגר עם המדינה הזאת ?
אז אתה שחור – סיכוי גדול שתבלה לילה במעצר .
אתה שחור – תהיה בטוח שהמשטר יתנהג בך בזלזול ולא יתייחס
למה שאתה אומר .
אתה שחור – הזכויות נשללות ממך באופן מיד .
אתה שחור – אתה מסומן כגורם שמהווה " איום לציבור " .
אתה שחור – אתה מסומן כפשע .
ואם אתה חייל יהודי שחור ? כול אחד ואחד מהמפגינים נתקל בשוטר
במהלך חייו ולא כי עשה משהו .. אלה בגלל היותו כשחור .
האמון של האזרחים במשטרה אבד .
אין לי מילים לתאר את הגאווה שלי .
מקווה שרק נעלה מכאן ונלמד מהמתאה החשובה והלגיטימית הזאת
ששום דבר לא שווה גזענות ולא משנה מאיזה ~~מדינה~~ אתה ,
ומדינה תפסיק לדבר ותתחיל לעשות !!
ושנתאחד כולנו בשביל זכויות של אתרים .

היום_זה_הוא_מחר_זה_אתה !

שלט שתלו חניכי כפר הנוער הדסה נעורים בכביש החוף

מחנכי כפר הנוער הדסה נעורים בהפגנה בתל אביב

טקסטים לעיון

על פי חוקי המקרא, מי שפגע באחר יש לפגוע בו באותו האופן, "כאשר עשה - כן יעשה לו".

"וְאִישׁ, כִּי יִכֶּה כָּל-נֶפֶשׁ אָדָם, מוֹת יוּמָת. וּמִכָּה נֶפֶשׁ בְּהֶמָּה יִשְׁלַמְנָהּ, נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ. וְאִישׁ, כִּי-יַתֵּן מוֹם בְּעַמִּיתוֹ, כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ. שֹׁכֵר תַּחַת שֹׁכֵר, עֵינִי תַּחַת עֵינִי, שֹׁן תַּחַת שֹׁן, כַּאֲשֶׁר יַתֵּן מוֹם בְּאָדָם, כֹּן יִנָּתֶן לוֹ." (ויקרא כ"ד י"ז-כ')

עיקרון זה מובע באופן הברור ביותר בפרשת משפטים, במקרה שבו אנשים רבים ופוגעים באישה הרה:

"וְכִי-יִנָּצוּ אֲנָשִׁים, וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה וְיִצְאוּ יִלְדֶיהָ, וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן - עֲנוּשׁ יַעֲנֶשׁ, כַּאֲשֶׁר יֵשִׁית עָלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה, וְנָתַן בְּפָלְלִים. וְאִם אָסוֹן יִהְיֶה, וְנָתַתָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ. עֵינִי תַּחַת עֵינִי, שֹׁן תַּחַת שֹׁן, יָד תַּחַת יָד, רֶגֶל תַּחַת רֶגֶל. כְּנִיָּה תַּחַת כְּנִיָּה, פֶּצַע תַּחַת פֶּצַע, חֲבוּרָה, תַּחַת חֲבוּרָה." (שמות כא, כב-כז)

אמנם חז"ל בפירושם עידנו את המשמעות, ופירשו שאין להבין את הפסוק כפשוטו באופן מילולי אלא באופן רעיוני. לפי תפיסתם אין לפגוע באיבר של הפוגע ממש, אלא יש לפצות את הנפגע בתמורה כספית שוות ערך לאבר שנפגע.

"הַנֶּעֱלָבִיו וְאֵינָם עוֹלָבִים שׁוֹמְעִים חוֹפָתָם וְאֵינָם מְשִׁיבִים עֲלֵיהֶם הַכֶּתוּב אוֹמֵר "וְאֵהָבִיו כַּצֹּאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ".

מסכת שבת פ"ח ב'

לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בַּמִּשְׁפָּט, לֹא תִשָּׂא פָנֶי דָל, וְלֹא תִהְדָּר פָּנֵי גְדוֹל, בְּצִדֶּק תִּשְׁפֹּט עַמִּיתְךָ:

לֹא תִלָּךְ רֶכֶל בַּעֲמִידָה, לֹא תַעֲמֹד עַל דָּם רֵעֶךָ, אָנִי ה'.

לֹא תִשָּׂא אֶת אֲחִידָה בְּלִבְכָּךְ, הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ, וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֲטָא:

לֹא תִקֵּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ, וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ, אָנִי ה'.

(ויקרא פרק יט, טו-יח)

"לפנינו עם שהפרימיטיביות שלו היא שיא, דרגת השכלתם גובלת בבורות מוחלטת, וחמור יותר חוסר הכישרון לקלוט כל דבר רוחני. בדרך כלל הם עולים רק במשהו על הדרגה הכללית של התושבים הערבים, הכושים, והברברים שבמקומותיהם. בכל אופן זוהי דרגה נמוכה עוד ממה שידענו אצל ערביי ארץ-ישראל לשעבר. בניגוד לתימנים, הללו נעדרים גם שורשים ביהדות. לעומת זאת הם נתונים לגמרי למשחק האינסטינקטים הפרימיטיביים והפראיים. בכמה תקלות עולה, למשל, חינוכם של האפריקאים, שיעמדו בתור לקבלת המזון בחדר האוכל ולא יקימו מהומה כללית. [...] בפינות מגוריהם של האפריקאים במחנות תמצא את הזוהמה, משחק הקלפים בכסף, שתייה לשוכרה וזנות. [...] צורות חיים אלו מביאים איתם האפריקאים למקומות ישוביהם, ואין פלא שגל הפשעים הכללי במדינה הוא במעלה. בכמה מחלקי ירושלים שוב אין זה בטוח כלל לצעירה ואף לצעיר לצאת לבדו לרחוב לאחר שקיעת החמה. [...] כל מי שמידת אחריות כלשהי בו, צריך לא להתבייש ולא להיות מוג לב ולהסתכל בפרצופה של הבעיה, על כל משמעותה - [...] - בסך הכל יש בצפון אפריקה למעלה מחצי מיליון יהודים, שכולם מועמדים לעלייה. הנתנו את דעתנו על כך, מה יארע למדינה זו, אם זו תהיה אוכלוסייתה? - והרי ביום מן הימים תתווסף עליהם - עליית יהדות ארצות ערב! מה יהו פני מדינת ישראל ורמתה עם אוכלוסיות כאלה?"

העיתונאי אריה גלבלום יצא אל מחנות העלייה על מנת לפגוש את העולים החדשים מצפון אפריקה, את הדברים הללו הוא כתב ב'הארץ' 1948

מתוך: "הגזענות כפי שהסברתי לבתי" מאת טאהר בן ג'לון

תגיד, אבא: מה זה גזענות ?

הגזענות היא התנהגות נפוצה למדי. היא משותפת לכל חברה אנושית והפכה, למרבה הצער, לשגרתית מאוד בכמה ארצות, כי קורה לפעמים שאף אחד פשוט לא שם לב לזה. ההתנהגות, שאותה אנחנו מכנים גזענות, באה לידי ביטוי בכך שאנחנו נזהרים מפני בני אדם אחרים, השונים מאיתנו במראה החיצוני ובמאפיינים התרבותיים שלהם, ואף בזים להם לעתים.

כשאתה אומר שזאת התנהגות נפוצה, אתה מתכוון לומר שהיא נורמלית ?

לא. העובדה שהתנהגות כזו או אחרת היא נפוצה לא עושה אותה נורמלית. באופן כללי, לאדם יש נטייה להיזהר מפני מי ששונה ממנו, למשל מפני אנשים זרים. זוהי התנהגות עתיקה כמו האדם עצמו; היא אוניברסאלית ומשותפת לכל בני האדם.

אם היא משותפת לכל בני האדם, אז גם אני עלולה להיות גזענית !

קודם כל, טבעם הראשון והספונטאני של ילדים אינו גזעני. ילד לא נולד גזען. אם הוריו או קרוביו לא הכניסו לו לראש רעיונות גזעניים, אין שום סיבה שהוא עצמו יהפוך לכזה. אם, למשל, יגרמו לך להאמין שבני האדם שצבע עורם לבן הם עליונים על בני האדם שצבע עורם שחור, אם תתייחסי ברצינות לקביעה הזאת, ייתכן שתנהגי בצורה גזענית כלפי השחורים...

אתה חושב שאני יכולה להפוך לגזענית ?

זה יכול לקרות; הכל תלוי בחינוך שתקבלי. עדיף לדעת שזה כך ולמנוע זאת מראש, כלומר לקבל את הרעיון שכל ילד או כל מבוגר עלול, יום אחד, להרגיש או לנהוג בצורה דוחה כלפי מישהו שלא עולל לו כל רע, רק מפני שהוא שונה ממנו. זה קורה לעתים קרובות. כל אחד מאיתנו יכול, ביום מן הימים, לנהוג באופן פסול, להתמלא ברגש שלילי. אדם זר לנו יכול להרגיז אותנו, אנחנו עלולים לחשוב שאנחנו יותר טובים ממנו. אנחנו חשים כלפיו רגש עליונות או רגש נחיתות, אנחנו דוחים אותו ומסרבים לראות בו שכן, עוד פחות מכך חבר, רק משום שמדובר במישהו שונה...

הגזען הוא זה שחש מאוים ?

כן, הוא חושש מפני מי שאינו דומה לו. הגזען הוא אדם שסובל מתסביך נחיתות או עליונות. בסופו של דבר זה אותו דבר, כי בכל מקרה הגזען ינהג בבוז.

הוא פוחד ?

האדם זקוק לתחושה של ביטחון, של ודאות. הוא לא ממש אוהב את מה שמפריע לו ומערער אצלו את תחושת הביטחון הזאת. יש לו נטייה להיזהר מפני דברים חדשים. לעיתים אנחנו פוחדים מפני מה שלא מוכר לנו. אנחנו פוחדים מפני החשיכה מפני שאיננו יודעים מה עלול לקרות לנו אחרי כיבוי האורות. אנחנו חשים מחוסרי הגנה מול הבלתי ידוע. אנחנו מדמיינים דברים נוראיים בלי שום סיבה. זה לא הגיוני. לפעמים אין שום דבר שמצדיק את הפחדים האלה, ובכל זאת אנחנו פוחדים. אנחנו מנסים לבחון את הדברים בצורה הגיונית, אבל מגיבים כאילו האיום אכן קיים במציאות. הגזענות איננה משהו צודק או הגיוני.

(עמ' 12-14)

הצעות למערכי שיעור ופעילות

ניתן לעסוק באירועי הימים האחרונים מכמה נקודות מבט ולנצל את ההזדמנות לשיח בנושאים כגון:

☒ אקטיביזם חברתי: זה המאבק שלי

☒ גזענות: ערכה חינוכית בנושא גזענות- האגודה לזכויות האזרח בישראל
<https://www.youtube.com/watch?v=bMrku0qtZ00> - קומונת הרדוף בסרטון קריאה נגד גזענות

☒ תרבות ישראלית רבת פנים: גוונים של שייכות - הכרות עם ההיסטוריה והתרבות

של יהודי אתיופיה